

**РЕГРЕСІЙНО-КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ І ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ
В ДИПЛОМНИХ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБОТАХ**

Усі соціально-економічні явища взаємопов'язані між собою. Зв'язок між ними носить причинно-наслідковий характер. При цьому виникають різні за природою та характером зв'язки, зокрема функціональні та стохастичні.

Функціональні зв'язки характеризуються повною відповідністю між причиною і наслідком. Для аналізу таких взаємозв'язків використовують індексний метод. Особливості його використання наведено в роботі [1: 96].

Проте в соціальних та економічних процесах частіше зустрічаються зв'язки іншого роду, коли одному значенню факторної ознаки можуть відповідати декілька різних значень результативної, створюючи при цьому ряд розподілу. Такі зв'язки називаються стохастичними. Для аналізу такого роду зв'язків використовують регресійно-кореляційний метод.

У дисертаціях на здобуття ступеня кандидата економічних наук даний метод обов'язково використовується, оскільки він дає можливість надати математичне описання взаємозв'язкам між явищами та показниками, що їх характеризують. Крім того, на основі регресійної моделі можна зробити прогноз, визначити резерви, оцінити тісноту зв'язку між показниками. Очевидно, що і в дипломних магістерських роботах потрібно використовувати цей метод аналізу. Етапи його проведення розглядаються в багатьох роботах, зокрема й таких, що присвячені аналізу тенденцій розвитку [2: 250].

Ми зупинимось на проблемних питаннях. Регресійно-кореляційний аналіз полягає в побудові і аналізі економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії, що виражає залежність явища від факторів, які його визначають. При цьому можуть бути побудовані як однофакторні, так і багатофакторні моделі.

Однофакторні моделі використовуються, в першу чергу, для аналітичного вирівнювання показників [3: 76].

Але оскільки соціально-економічні явища відрізняються великою складністю, їх рівень формується під впливом цілого комплексу факторів, тому більш прийнятним є побудова і аналіз багатофакторних регресійних моделей.

Одним із основних завдань при використанні даного методу є відбір факторів, оскільки всі подальші операції здійснюються з використанням комп'ютерних програм.

Відбір факторів потрібно здійснювати на основі якісного, теоретичного аналізу з одночасним використанням статистико-математичних критеріїв. Найбільш доцільним є трьохстадійний відбір:

- на першій стадії слід відібрати всі можливі фактори, які впливають на результативний показник;

- на другій стадії на основі поєднання якісного аналізу з аналізом парних коефіцієнтів кореляції потрібно здійснити оцінку і відсів частини факторів;

- на третій стадії здійснюється остаточний відбір факторів шляхом побудови різних варіантів багатофакторних моделей і оцінки значущості їх параметрів.

Проте на цьому відбір факторів також не закінчується. Після побудови регресійної моделі слід звернути увагу на відповідність знаків параметрів логічним уявленням про передбачуваний напрямок впливу факторів на результативний показник. У тих випадках, коли знаки параметрів моделі не відповідають апріорним припущенням, необхідно з'ясувати причини цього явища, або вернутись знову до уточнення складу відібраних факторів.

Використання регресійно-кореляційного аналізу в дипломних роботах дає змогу поглибити аналіз і здійснити оцінку міри впливу на досліджуваний результативний показник найбільш суттєвих факторів.

Список використаних джерел:

1. Підгорний, А. З. Міжнародна статистика : навчальний посібник [Текст] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русева. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 162 с.
2. Милашко, О. Г. Статистичне оцінювання доходів і витрат домогосподарств за даними системи національних рахунків / О. Г. Милашко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2008. – Вип. 30. – С. 247-253.
3. Підгорний, А. З. Статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, І. Г. Готліб, К. В. Вітківська [та інші] / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса, 2013. – 106 с.